

DG-001-0014124

Seat No. _____

Second Year B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Sanskrit - Paper 9

नाट्यदर्पणम् (नियतभागः) (Optional-2) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0014124

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : MCQના સાચા વિકલ્પ ઉત્તરવહીમાં જ દર્શાવવાનાં છે.

Give MCQ Answer in Answer Book Only.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં ચાર વિકલ્પોમાંથી કોઈ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને ૨૦
લખો :

1 Select any one answer out of four option and write. 20

(1) રામચંદ્રના ગુરુનું નામ શું છે ?

(A) ગુણચંદ્ર

(B) હેમચંદ્રાચાર્ય

(C) આચાર્યભરત

(D) શંકરાચાર્ય

(2) 'નાટકલક્ષણરત્નકોષ'ના રચયિતા કોણ છે ?

(A) ભરત

(B) સાગરનંદી

(C) હેમચંદ્રાચાર્ય

(D) રામચંદ્ર

(3) 'દશરૂપક'ના રચયિતા કોણ છે ?

(A) રામચંદ્ર

(B) દંડી

(C) ધનંજય

(D) ભામહ

(4) નાયકના પ્રકાર કેટલા છે ?

(A) બે

(B) ત્રણ

(C) ચાર

(D) પાંચ

(5) પ્રવેશકમાં આવતા પાત્રો કેવા હોય છે ?

(A) ઉત્તમ

(B) મધ્યમ

(C) નિમ્ન

(D) મધ્યમ-નિમ્ન

- (6) બીજની ઉત્પત્તિ શામાંથી થાય છે ?
 (A) વિમર્શ સંધિ (B) મુખસંધિ
 (C) પ્રતિમુખસંધિ (D) ગર્ભસંધિ
- (7) વિષ્કંભકના ભેદ કેટલા છે ?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) ચાર (D) પાંચ
- (8) ધીર પ્રશાંત નાયક કેવો હોય છે ?
 (A) અસ્થિર ચિત્ત (B) અત્યંત ગંભીર
 (C) કલાસક્ત (D) અહંકારરહિત
- (9) નાટકમાં મુખ્ય પાત્ર કોણ હોય છે ?
 (A) નાયક (B) પ્રતિનાયક
 (C) સુત્રધાર (D) રચનાકાર
- (10) પ્રવેશકમાં કેવી ભાષા પ્રયોજવી જોઈએ ?
 (A) સંસ્કૃત (B) પ્રાકૃત
 (C) પાલી (D) સંસ્કૃત-પ્રાકૃત
- (11) રૂપકના પ્રકાર કેટલા છે ?
 (A) દશ (B) અગિયાર
 (C) બાર (D) તેર
- (12) નાટ્યદર્પણના પ્રથમ વિવેકનું નામ શું છે ?
 (A) નાટકનિર્ણય (B) રૂપક નિરૂપણ
 (C) અભિનય વિચાર (D) રૂપક સાધારણ લક્ષણ નિર્ણય
- (13) પ્રતિમુખ સંધિના કેટલા અંગો છે ?
 (A) દશ (B) અગિયાર
 (C) બાર (D) તેર
- (14) નાટ્યદર્પણનાં વિભાગને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) સર્ગ (B) વિવેક
 (C) લંબક (D) અંક

- (15) આરંભ-ચત્ન વગેરે શું કહેવાય છે ?
 (A) અર્થોપક્ષેપક (B) સંધિ
 (C) અવસ્થા (D) અર્થપ્રકૃતિ
- (16) અંકાવતાર, ચૂલિકા વગેરે કોના પ્રકાર છે ?
 (A) અર્થોપક્ષેપક (B) સંધિ
 (C) અવસ્થા (D) અર્થપ્રકૃતિ
- (17) નિર્વહણ સંધિના કેટલા અંગો છે ?
 (A) અગિયાર (B) બાર
 (C) તેર (D) ચૌદ
- (18) નાટ્યદર્પણના રચયિતા કોણ છે ?
 (A) રામચંદ્ર (B) હેમચંદ્ર
 (C) આચાર્ય ભરત (D) વિશ્વનાથ
- (19) નાટકના ઈતિવૃત્તના વિભાગને શું કહેવાય છે ?
 (A) અવસ્થા (B) અંક
 (C) અર્થપ્રકૃતિ (D) પતાકા
- (20) રામચંદ્રને કયા ઉપનામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) પ્રબંધશતકકર્તા (B) કવિ કોકિલ
 (C) કવિકાંત (D) ચંદ્રચકોર

૨ 'નાટ્યશાસ્ત્રસ્ય આચાર્યપરમ્પરા' પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૦

2 Write a detail note on 'નાટ્યશાસ્ત્રસ્ય આચાર્યપરમ્પરા'. 10

અથવા/OR

૨ રામચંદ્ર અને ગુણચંદ્રના જીવન-કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૦

2 Write critical note in detail on the life and work of 10

'રામચંદ્ર:- ગુણચંદ્ર:

૩ નાટ્યદર્પણે રુપકભેદાઃ। ૧૦

અથવા/OR

૩ નાટ્યદર્પણે સન્ધિભેદઃ। 10

- ४ (अ) नीचेनाभांथी कोष्ठपश्च बेनो अनुवाद करो : ८
- 4 (A) Translate any **two** of the following : 8
- (1) महाकविनिबद्धानि दृष्ट्वा रुपाणि भूरिशः ।
स्वयं च कृत्वा स्वोपज्ञं नाट्यलक्ष्म विवृण्वहे ॥
 - (2) आवश्यकविरोध्यर्थः स्वल्पपात्रः सनिर्गमः
पञ्चसंख्योऽपकर्षण दशसंख्यः प्रकर्षतः ॥
 - (3) चिन्तितार्थात् परप्राप्तिर्वृत्ते यत्रोपकारिणी ।
पताकास्थानकं तत्तु चतुर्द्धा मण्डनं क्वचित् ॥
 - (4) एवं प्रवेशको नीचैः परार्थैः प्राकृतादिना ।
एतौ प्रभूत कार्यत्वान्नाटकादि चतुष्टये ॥
- (ब) नीचेनाभांथी कोष्ठपश्च बे नो अनुवाद करो अने विगतवार समजावो : ८
- (B) Translate any **two** of the following and explain elaborately : 8
- (1) चतुर्वर्गफलां नित्यं जैनीं वाचमुपास्महे ।
रुपैर्द्वादशभिर्विश्वं यया न्याये धृतं पथि ॥
 - (2) आरम्भ-यत्न-प्राप्त्याशा-निघताप्ति-फलागमाः ।
नेतृवृत्ते प्रधाने स्युः पञ्चावस्था ध्रुवं क्रमात् ॥
 - (3) अयुक्तं च विरुधं च नायकस्य रसस्य वा ।
वृत्तं यत् तत् परित्याज्यं प्रकल्पमथवाऽन्यथा ॥
 - (4) सबीजविकृतावस्थाः, नानाभावा मुखादयः ।
फलसंयोगिनो यस्मिन् असौ निर्वहणो ध्रुवम् ॥
- ५ नीचेनाभांथी कोष्ठपश्च बे पर टूंकनोंध लखो : १४
- 5 Write short notes any **two** of the following : 14
- (1) नाट्यदर्पणे नाटकस्य लक्षणाः
 - (2) नाट्यदर्पणे कवित्वमहिमा
 - (3) नाट्यदर्पणे पताकाप्रकरिच्च निरुपणम्
 - (4) नाट्यदर्पणे कुकवेः निन्दा।